

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060209

DOM
2024-12-09
Stockholm

Mål nr
M 12142-24

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2024-08-30 i mål M 1124-24, se bilaga A

PARTER

Klagande

- E-B.Å.
- L.Å.

Motpart

Räddningstjänst- och tillståndsnämnden i Eskilstuna kommun
631 86 Eskilstuna

SAKEN

Föreläggande rörande brygga på fastigheten X i Eskilstuna kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

- Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.
 - Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att tidpunkten för när åtgärderna i punkten 3 i Räddningstjänst- och tillståndsnämnden i Eskilstuna kommuns (tidigare Miljö- och räddningstjänstnämnden) föreläggande enligt beslut den 30 augusti 2023, § 84, dnr. MRN/2023:104, senast ska vara utförda bestäms till den 30 november 2025.
-

Dok.Id 2142945

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

E-B.Å. och L.Å. har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska upphäva Räddningstjänst- och tillståndsnämndens i Eskilstuna kommuns (nämnden) föreläggande beträffande brygga på fastigheten X i Eskilstuna kommun. De har till stöd för sin talan i huvudsak anfört samma som vid mark- och miljödomstolen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen finner skäl att ge prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande. Målet har med stöd av 15 § andra stycket 2 lagen (1996:242) om domstolsärenden avgjorts utan att nämnden fått tillfälle att yttra sig.

I likhet med mark- och miljödomstolen bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det skett en utökning av bryggan som krävt strandskyddsdispens, att det inte finns särskilda skäl för strandskyddsdispens och att det inte är oskäligt att kräva ett återställande av bryggan. Mark- och miljööverdomstolen tillägger följande. Lantmäteriet kan inte anses ha gett uttryck för annat än att fastighetens markområde redan var ianspråktaget som tomt vid avstyckningen. Det kan härvid anmärkas att hemfridszonen normalt inte anses sträcka sig ut i vattenområde, se rättsfallet MÖD 2011:42. Nämnden har därmed haft fog för att förelägga om återställande av bryggan.

Beträffande tidpunkten för återställandeåtgärdernas fullgörande gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning. Med hänsyn till den korta tid som återstår till dess att åtgärden senast ska vara fullgjord enligt mark- och miljödomstolens dom finns det skäl att förlänga tiden för åtgärdens fullgörande. Vid bestämmandet av tiden ska hänsyn tas till att arbeten i vatten enligt vad länsstyrelsen förordnat inte får utföras under perioden 1 april – 30 september. Vidare kan återställandet behöva anmälas till länsstyrelsen. Därtill kan det föreligga svårigheter att utföra arbetena under delar av vinterhalvåret. Mot bakgrund av dessa förhållanden ska tiden för när återställandeåtgärderna senast ska vara utförda förlängas till den 30 november 2025.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Gösta Ihrfelt och Johan Svensson (deltog inte i frågan om prövningstillstånd) samt tf. hovrättsassessorn Anna Lundgren, referent.

Föredragande har varit Nina Hedvall Nordebo

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2024-08-30
meddelad i
Nacka

Mål nr M 1124-24

PARTER

Klagande

- E-B.Å.
- L.Å.

Motpart

Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommun
631 86 Eskilstuna

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen i Södermanlands läns beslut den 12 januari 2024 i ärende nr 6942-2023, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande rörande brygga på fastigheten X i Eskilstuna kommun

DOMSLUT

- Mark- och miljödomstolen ändrar tiden för när föreläggandet ska vara uppfyllt till den 31 december 2024.
 - Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet i övrigt.
-

YRKANDEN M.M.

E-B.Å. och L.Å. har överklagat Länsstyrelsen i Södermanlands läns (länsstyrelsen) beslut och yrkat att de ska få behålla bryggan i sin nuvarande utformning.

Till stöd för sitt överklagande har de anfört i huvudsak följande. Det råder inte strandskydd, vilket bl.a. Lantmäteriet har fastställt. De har alltid utgått från att strandskyddet inte gäller på fastigheten. Utvidgningen av bryggan med cirka fem till tio kvadratmeter kan knappast ses som en väsentlig ändring. Då vattennivån i sjön varierar kraftigt var breddningen av bryggan nödvändig för att fortsatt kunna angöra den via långsidan på djupare vatten.

DOMSKÄL

Frågan i målet

Mark- och miljödomstolen ska pröva om länsstyrelsen har haft fog för sitt beslut att avslå E-B.Å.s och L.Å.s överklagande av beslutspunkten 3 i Miljö- och räddningstjänstnämnden i Eskilstuna kommuns (nämnden) föreläggande.

Tillämpliga bestämmelser framgår nedan och av länsstyrelsens beslut.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 7 kap. 13 § miljöbalken gäller strandskydd vid sjöar och syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Inom ett strandskyddsområde får bl.a. inte bryggor utföras om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt (7 kap. 15 § miljöbalken). Det innebär att i ett område där allmänheten inte får färdas fritt, typiskt sett inom en hemfridszon, kan det vara tillåtet att ändra byggnader eller utföra anläggningar. Även om ett landområde är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften så är

vattenområdet utanför stranden tillgängligt för allmänheten (se rättsfallet MÖD 2011:34).

Strandskyddet är ett starkt allmänt intresse och har som utgångspunkt företräde framför andra allmänna eller enskilda intressen. Möjligheten att besluta om undantag från strandskyddet ska tillämpas med stor restriktivitet (prop. 2008/09:119 s. 53).

Det generella strandskyddet infördes 1975. Anläggningar som har uppförts före 1975 kräver därför inte strandskyddsdispens. I 2 kap. 1 § miljöbalken framgår att den som vidtar en åtgärd är skyldig att visa att de krav som framgår av 2 kap. miljöbalken iakttas. I det här fallet innebär det att E-B.Å. och L.Å. ska visa att vattenområdet har varit ianspråktaget i dagens utformning sedan före 1975.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Nämnden har förelagt klagandena att återställa bryggan till dess utformning 2004.

I likhet med nämnden och länsstyrelsen gör mark- och miljödomstolen bedömningen att klagandena har visat att det har funnits en brygga på platsen sedan före 1975 när strandskyddet infördes (jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 9 november 2017 i mål nr M 4628-17 i fråga om det krav på bevisning som bör ställas i denna fråga). Det innebär att de har rätt att ha en brygga som har väsentligen samma utformning som den brygga som fanns 1975. Nämnden har valt 2004 som referensår. Det får förstås på så vis att den utformning som bryggan hade 2004 enligt nämndens bedömning ska anses vara densamma som före 1975. E-B.Å. och L.Å. har inte invänt mot denna utgångspunkt för beslutet.

2004 års brygga hade en annan utformning och storlek än bryggan som finns på platsen i dag. I likhet med underinstanserna finner mark- och miljödomstolen därför att den utökning av bryggan som har skett efter 2004 har krävt strandskyddsdispens.

Då dispens inte har sökts var det korrekt av nämnden att förelägga om återställning av bryggan.

Mark- och miljödomstolen gör vidare bedömningen att det inte finns särskilda skäl för att bevilja strandskyddsdispens (7 kap. 18 c § första stycket miljöbalken). Slutligen instämmer domstolen i underinstansernas bedömning att det inte är oskäligt att neka klagandena strandskyddsdispens.

Vad E-B.Å. och L.Å. har anfört i sitt överklagande, bl.a. i fråga om Lantmäteriets beslut, föranleder ingen annan bedömning.

Överklagandet ska därför avslås.

För att föreläggandet ska kunna följas med hänsyn till den tid som förflutit bör tiden fullgörandet flyttas fram på det sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 20 september 2024.

Magnus Hermansson

Christina Borg

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Magnus Hermansson, ordförande, och tekniska rådet Christina Borg. Föredragande har varit Henrik Johnsson.